

EXPERIMENTUL DE FORMARE A COMPETENȚEI DE CULTURĂ A COMUNICĂRII PRIN TEXTUL PUBLICISTIC (ÎN LIMBA STRĂINĂ)

*THE EXPERIMENT OF TRAINING COMMUNICATIVE COMPETENCE
CULTURE THROUGH NEWSPAPERS IN A FOREIGN LANGUAGE*

Nicolae SILISTRARU,
doctor habilitat în pedagogie, profesor universitar,
Svetlana TITICA
doctorandă,
Institutul de Științe ale Educației, Chișinău

Newspapers are an invaluable source of authentic materials, and their use in the language classroom is very much in keeping with current thinking and practice in teaching pedagogy. They help keep us informed about what is happening in the world, extending our knowledge and deepening our understanding. For this reason, they are of general educational value contributing to forming cultural knowledge and importance for high class pupils. There are a number of strong arguments in favour of using newspapers in teaching the English language: general education value, cultural information, language change, reader interest, reading for pleasure, authentic materials.

Experimentul pedagogic de verificare a eficacității organizării textului publicistic de gen diferit, precum și a sistemului de exerciții orientate spre satisfacerea necesităților informative ale elevului din liceu, formarea competenței de citire a presei în limba străină, precum și formarea culturii comunicării.

Prin cultura comunicării subînțelegem textul ca și cultură, prin funcția lui de a transmite valori. Pe fundalul textelor lingvistice într-o comunitate se realizează texte cu funcție culturală. Textul presupune deci o organizare bine definită, un în-

treg structurat cu început și sfârșit și, dincolo de semnificația de limbă, realizează semnificații culturale. Studiul semiotic al *culturii* presupune *lectura* ei la diferite nivele [6, p. 23]. Funcțiile culturale se realizează prin text, dacă în activitatea de citire există o motivație întemeiată, care asigură desfășurarea activității.

Eșantionul experimental a fost format din patru clase a X-a, -d; XI-b, -c, -d, în experiment au fost antrenați 112 elevi.

Scopul experimentului constă în validarea modelului de organizare a materialului publicistic de gen diferit și a sis-

temului de exerciții aplicate în procesul de citire a textului. Experimentul a fost organizat în trei etape de constatare, de formare, de validare, în baza unor obiective concrete.

Competența de comunicare presupune o mobilizare a unui ansamblu de resurse manifestate practic de cei implicați în interacțiune. Nivelul competenței va fi evaluat atât de capacitatea subiecților de a opera cu resursele lingvistice, cât și de modelul unei culturi a exprimării în limba străină.

Obiectivele experimentului de constatare au vizat:

- a) evaluarea nivelului inițial al competenței comunicative, esențiale în procesul de citire a textului de gen publicistic diferit în limba engleză;
- b) concretizarea dezvoltării unui șir de competențe verbale, necesare în procesul de citire pentru comprehensiunea profundă a conținutului informației propuse.

Pentru aceasta s-a propus testare al nivelului inițial al competenței comunicative în baza textului publicistic.

Testul a constituit trei probe:

Proba I vizat evaluarea competenței de anticipare. Elevii au avut însărcinarea de a anticipa conținutul textului publicistic potrivit *formelor lingvistice orientative*, aceasta a necesitat

delimitarea esenței tematiche prin determinarea semnalelor semantice, care vor contribui la perceperea lui globală. De asemenea, anticiparea conținutului potrivit *componentelor structurale ale textului*. Elevii trebuie să anticipeze conținutul, analizând elementele nonverbale (imagini, scheme, fotografii), precum și cele verbale – titlu, secvențe semantice (incipient, partea argumentativă, concluzii), ceea ce va permite determinarea ideii generale a textului.

Proba a II-a – Măsurarea nivelului de formare a competenței de cercetare-informare: elevii trebuiau să releve obiectul discuției din text; să releve faptul, fenomenul, întâmplarea, întâmplările esențiale și auxiliare; să stabilească anumite relații între fenomene, fapte, întâmplări care au fost comunicate; să determine intenția comunicativă a autorului; să identifice secvențele semantice din textul publicistic;

Pentru realizarea acestor sarcini, elevul trebuie să dețină deprinderi de cercetare, orientare și selectare a informației necesare.

Proba a III-a va avea ca scop determinarea nivelului competenței de interpretare-apreciere:

În cadrul acestei probe, subiecții trebuiau să interpreteze analitic informația oferită de textul publicistic; să precizeze scopul textului; să aprecieze faptul expus din considerentele:

actualității, utilității, autenticității de pe poziția de cititor pentru formularea propriei păreri.

Rezultatele experimentului de constatare sunt expuse în tabelul nr.1

112 elevi - 100%

TABELUL NR. 1

Nivel convențional	Proba nr.I		Proba nr.II		Proba nr.III	
	Nr.elevi	Nr.%	Nr.elevi	Nr.%	Nr.elevi	Nr.%
I-F.bun	21	18,7	11	9,8	6	5,3
II- bun	35	31,2	24	21,4	15	13,3
III- suficient	48	42,8	58	51,7	53	53,4
IV-insuficient	8	7,1	19	16,9	38	33,9

În opinia noastră, sarcinile care au constituit proba I nu prezintă dificultăți pentru elevi. Pentru îndeplinirea lor s-a acordat 20 minute. Lucrarea a inclus patru texte publicistice de proporții mici-medii, fiecare text indicând o însărcinare. Ex 1. *Studiați fotografia, încercați să vă pronunțați asupra temei abordate în conținutul textului; 2. Citiți atent textul, marcați în text cuvintele-cheie care după părerea voastră exprimă ideea principală a textului; 3. Citiți titlul textului. Încercați să formulați și scrieți problema abordată în text; 4. Studiați textul propus, identificați în care din secvențele semantice (incipient-introducere, argumentare, sfârșit, concluzie) este expusă ideea principală.* Pentru fiecare însărcinare s-a acordat maxim 10 puncte, în funcție de calitatea răspunsului. Din 112 elevi, 21 de elevi au acumulat 40 de puncte situându-se la nivelul F. bun. Un număr considerabil de elevi s-au situat la nivelul III. Ei au acumulat între 20 și 10 puncte, ceea ce a constituit 42,8 %.

7,1 % din numărul total de elevi însă nu s-au isprăvit cu însărcinarea înaintată acumulând sub 10 puncte. Chiar dacă pentru mulți din elevi însărcinările sunt ușoare, a fost dificil să anticipeze conținutul și să identifice cuvintele tematice.

Proba a II-a prezentat însărcinări cu variante de răspuns. Elevii au marcat varianta considerată corectă. Lucrarea a constituit un text publicistic cu volum mediu, timpul acordat -25 minute. Însărcinările propuse sunt mai dificile decât în proba anterioară. Elevii în mod diferit s-au isprăvit cu însărcinările. Pentru însărcinarea nr.3, care constă în precizarea intenției comunicative a autorului, elevilor li s-au oferit patru variante de răspuns. Pentru marcarea variantei corecte era necesară o cercetare atentă a informației, iar lipsa competenței pentru această probă a împiedicat, în mare parte, selectarea variantei corecte. Din 112 elevi incluși în experiment s-au situat pe pozițiile de vârf 9,8

% dintre elevi, 21,4 % - a nivel bun. Un procentaj mare de elevi s-a situat la nivelul suficient. La această probă a crescut procentajul la nivelul insuficient, ceea ce ne convinge că elevii au întâmpinat dificultăți mai mari în realizarea sarcinilor didactice.

Proba a III-a a inclus patru însărcinări de bază, care solicitau formularea răspunsurilor sau marcarea variantei corecte. Pentru finalizarea lucrării s-au acordat 30 minute. Însărcinarea nr.1: elevii trebuie să alcătuiască harta semantică (*semantic map*) a textului în care să încadreze faptul esențial, cele auxiliare și soluțiile de rezolvare a problemei prezente în articol. Însărcinarea nr.2: elevilor li se propune să analizeze succint informația citită. Subiecții au expus ideile în 5-6 propoziții, iar ca suport le-au servit următoarele întrebări: a) ce reprezintă o serată pentru adolescenți „teenager party”?; b) care sunt problemele abordate în text în legătură cu organizarea unei serate, aceleași probleme sunt specifice și pentru adolescenții noștri?; c) ce măsuri de precauție a-ți sugera la organizarea unei „teenager party”;

Pentru mulți din elevi a fost dificil să analizeze și să asocieze faptele ca să formuleze sugestii pentru diminuarea problemei, deoarece nu sunt obișnuiți cu asemenea gen de activitate precum și lipsa vocabularului bogat pentru a-și expune ideile în limba străină.

În cea de-a III-a însărcinare elevilor le-a fost propus să aprecieze informația citită. Elevii au subliniat varianta considerată potrivită pentru ei și au argumentat răspunsul.

Ex. informația este :

- a) autentică - neautentică - de ce?
- b) interesantă-neinteresantă - de ce?
- c) utilă - inutilă - de ce?

Majoritatea elevilor au apreciat informația din text ca fiind interesantă, utilă, autentică. Însărcinarea finală a constituit trei variante de concluzii cu mici deosebiri care schimbau tematica abordată. Doar prin o percepere profundă a mesajului expus în informație poate fi aleasă varianta corectă. Mulți elevi au greșit marcând varianta 2 sau 3 din lipsa de atenție și cunoașterea insuficientă a conținutului. Observăm procentajul elevilor la nivelul F. bun s-a redus considerabil - 5,3 % din cel total de 100% (112 de elevi), în schimb a crescut procentajul la nivelul insuficient fiind de 47,3 %. Aceasta demonstrează că pentru a se isprăvi cu însărcinările înaintate la proba dată, elevii au depus efort.

La finalizarea primei etape am remarcat că citirea materialului publicistic este o activitate necunoscută elevilor și necesită antrenarea ei pentru a înregistra succese .

În baza curențelor menționate și a rezultatelor obținute de elevi la probele înaintate, au

fost stabilite unele repere în derularea experimentului de formare, în cadrul căruia va putea fi observată dinamica nivelului de formare a competențelor de anticipare, de cercetare-informare, de interpretare-apreciere.

Experimentul de formare a fost organizat în baza modelului de formare a competenței comunicative în baza textului publicistic.

Obiectivele experimentului de formare:

a) selectarea variantei optime de asociere a diferitelor genuri de material publicistic și constatarea eficacității tipologiei elaborate teoretic;

b) optimizarea procesului de învățare prin formarea culturii citirii materialului publicistic ;

Etapa I s-a selectat varianta optimă de asociere a diferitelor genuri de material didactic.

Pentru prima probă s-au format perechi coordonatoare din patru grupe. Fiecare grupă este constituită din șase persoane cu același nivel de cunoaștere a limbii străine. În fiecare grupă experimentală s-a propus câte unul din cele cinci modele de învățare a textului publicistic

Elevilor din grupa I li s-au propus texte informative (informații scurte și lungi, notițe, reportaj, interviu). Pentru grupa a II-a au fost propuse pentru citire texte analitice (articole, comentariu, corespondență). Elevii din grupa a III-a au lucrat cu

texte variate. Pentru început, elevilor li s-au propus notițe informative (texte informative), apoi articole și comentarii (texte analitice).

Elevii din grupa a IV-a au procedat invers li s-au oferit însărcinări de lucru mai întâi asupra textelor analitice, apoi asupra textelor informative cu tematică variată.

Obiectivitatea verificării organizării textelor de gen diferit a fost dovedită de aplicarea experimentului încrucișat, în cadrul cărora în grupe erau schimbate genurile și problematica textelor.

Tuturor elevilor le-au fost repartizate însărcinări, care vizează selectarea informației esențiale:

- Priviți și analizați imaginea, titlul, cuvintele și expresiile date. Încercați să anticipați conținutul textului dat.
- Subliniați din propozițiile propuse doar cele care credeți că conțin fapte, întâmplări esențiale.
- Marcați faptele expuse în text care pot fi considerate indirecte.
- Determinați în care componente structurale (subtitlul, început, expunerea faptelor, sfârșit, concluzie) este formulată tema textului.
- Aranjați propozițiile textului într-o continuitate logică, numerotându-le corespunzător.

- Stabiliți care este intenția autorului în textul dat: de a enunța un fapt, să convingă în legătură cu ceva, să demonstreze ceva, să descrie, să comenteze un fapt.
1. Spuneți cu care din faptele expuse sunteți de acord și cu care nu? Argumentați răspunsul, expuneți propria părere în legătură cu cele expuse în text?

În continuare s-a organizat un sondaj ce cuprindea următoarele întrebări: Vă place să citiți presa? Considerați textele citite interesante sau nu?, Citind informațiile date ați simțit dorința de a mai citi și alte texte publicistice sau nu ?, Care sunt problemele cu care v-ați confruntat la realizarea sarcinilor didactice (citirea și comprehensiunea textului)?.

Prezentăm în mod selectiv unele din răspunsurile date la aceste întrebări:

Elevii din prima grupă nu au fost entuziasmați de activitatea desfășurată drept argumente ne servesc unele răspunsuri, printre care cităm:

„Nu mă prea interesează, textul este ușor clar, doar câteva cuvinte necunoscute”;

„Interesant, dar nu înțeleg care este intenția autorului”;

„Nu-mi prea place, nu am înțeles sensul cuvintelor”;

Elevii din grupa a II-a au formulat următoarele răspunsuri:

„Interesant, dar textul este lung și greu”;

„Sunt texte lungi. Mă plictisesc”;

„Mă interesează subiectul redat în scrisoare. Aș vrea să mai citesc despre viața adolescenților din alte părți ale lumii”;

Elevii din grupa a III-a au răspuns în felul următor:

„Mi-a plăcut să lucrez cu articolele date. Am aflat multe lucruri interesant”;

„Sunt multe cuvinte necunoscute, dar le putem ghici ușor din context. Este bine să le cunoaștem”;

„La început a fost greu să percepem textul, dar acum este mai ușor”;

Elevii din grupa a IV-a au fost interesați de lucrul cu materialul publicistic și de multe ori provocați de subiecte importante pentru ei, formulând următoarele răspunsuri:

„Aflăm mai multe despre problemele ce ne frământă”;

„A-și mai citi și acasă informații în limba engleză, dacă aș avea surse”;

„Mi-a plăcut să lucrăm cu materiale publicistice. Învățăm multe cuvinte noi, dar este greu a deosebi informația directă de cea indirectă”.

Analizând răspunsurile date de elevi la aceste întrebări am reușit să precizăm interesul elevilor față de modelul de texte mai sporit. Cu alte cuvinte, care model dintre texte selectate a reușit să stimuleze dorința de a mai citi și a lucra cu textul publicistic întru sporirea culturii

citirii, precum și problematica comprehensiunii lui. În experimentul de formare sunt implicați 60 elevi, care au fost repartizați în patru grupe. Fiecare grupă este constituită din 15 elevi.

Rezultatele obținute în sondaj le vom prezenta în tabelul nr. 2.

15 elevi în fiecare grupă

TABELUL NR. 2

Nr. Gr.	Interesul		Capacitatea de stimul.		Problematica	
	Nr. elevi	%	Nr. elevi	%	Nr. elevi	%
Gr.I	5	38,3	5	33,3	2	16,6
Gr.II	7	50	8	53,3	7	50
Gr.III	11	75	10	68,3	6	41,6
Gr.IV	9	68	9	68	5	36,7

Evaluarea răspunsurilor date de către elevi la însărcinările ce însoțeau modelele propuse, din punct de vedere cantitativ și calitativ, indică că modelul de texte organizat trebuie să includă atât texte informativ, cât și texte analitice.

Etapa a II-a a experimentului de formare a preconizat obiectivul: verificarea ipotezei elaborate teoretic și anume organizarea textelor informative și analitice, precum și utilizarea sistemului de exerciții care vizează dezvoltarea competențelor de selectare a informației esențiale. Aceasta va optimiza învățarea citirii și cultura exprimării în limba străină.

Distribuirea textelor s-a efectuat conform indicelui de dificultate. Textele - mijloace didactice de bază în activitatea dată au fost selectate și evaluate conform indicelui de dificultate,

interes, actualitate și autenticitate. Indiciile de dificultate [7, p. 65] include complexitatea gramaticală a textului, densitatea informației, numărul necunoscut al cuvintelor din vocabular, explicitatea informației, structura discursului și dacă informația *este* sau *nu este* prezentată în ordine cronologică.

În clasele din eșantionul de formare în procesul de învățare a citirii materialelor publicistice se aplică exerciții de tipul structural-semantice, cercetare-informare, de apreciere, interpretare-aplicare, care permit perceperea particularităților comunicativ-funcționale și semantico-structurale proprii textului publicistic.

Elevilor le-au fost propuse texte din diferite domenii. În cadrul activităților s-au propus diverse procedee de lucru (

strategia problematizării, studiului de caz, euristică etc.).

În cadrul orelor, elevilor li s-a vorbit despre presă (inclusiv presa engleză), stilul publicistic, genul informativ și analitic, tipurile de text publicistic, precum și particularitățile lingvistice ale lui. În scopul dezvoltării competenței de anticipare, elevii au lucrat cu exerciții de **cercetare-structurare** care vizează descriptorii competenței menționate. Prin aplicarea lor s-a urmărit formarea deprinderilor de orientare și cunoașterea particularităților specifice ale textelor publicistice (analitice, informative ș. a.).

Acțiunile formative au vizat anticiparea conținutului conform formelor lingvistice orientative și a componentelor structurale ale textului (verbale, nonverbale).

Experimentul de validare a vizat stabilirea dinamicii dezvoltării competențelor speciale (comunicative) în citirea materialului publicistic în limba engleză prin aplicarea sistemului de exerciții elaborate anterior. Rezultatele dinamicii competențelor au fost calificate potrivit calității și cantității răspunsurilor date la însărcinările propuse. Concretizăm: numărul răspunsurilor corecte, precizia expunerii obiectului de referință, a informației esențiale și auxiliare.

Elevilor li s-a propus același model de testare. Proba nr.I Măsurarea nivelului competenței de anticipare, nr.II Competența de cercetare-informare și a III -a Competența interpretare-apreciere.

Rezultatele obținute le putem studia în tabelul nr.3:

TABELUL nr.3

60 elevi- 100 % 52 elevi- 100%

Niv.	Proba I		Proba II		Proba III		Proba I		Proba II		Proba III	
	Nr	%	Nr	%	Nr	%	Nr	%	Nr	%	Nr	%
1997	15	25	12	20	9	15	10	19	5	9.6	5	9.6
I Bun	32	53.3	34	56.6	26	43.3	26	50	18	34.6	15	28.8
III. Suf	13	21.6	14	23.3	21	35.1	16	30.4	24	46.15	23	44.2
IV Insuf	--	--	--	--	4	6.6	1	1.9	5	9.6	9	17.3

Rezultatele obținute indică o creștere a procentajului de competențe comunicative atât în grupele de formare, cât și în clasele de control. Dacă studiem cifrele din tabelul nr. 3 atunci remarcăm un salt mai mare înregistrat de clasele de formare. Performanța eșantionului de for-

mare a crescut în comparație cu datele obținute de eșantionul de control în etapa actuală, cât și rezultatele obținute de Ef în experimentul de constatare. Aceasta demonstrează că elevii au fost inițiați și cunosc particularitățile diferitelor tipuri de text publicistic, iar organizarea metodică a

textelor și sistemul de exerciții propus au dezvoltat și au format competențe speciale de citire. Aceasta demonstrează eficacitatea lor.

Analizând tabelul, putem constata că, la proba I, din 60 de elevi numărul total al elevilor din EF au corespuns **nivelului f bine** conform calității și cantității răspunsurilor oferite la însărcinări 25 (25%) de elevi. Ei au reușit să răspundă corect la toate însărcinările probei vizând descriptorii competenței de anticipare. Subiecții au formulat corect informația menționată în text, studiind formele lingvistice orientative și componentele structurale ale textului, propuse de profesor. De asemenea, pentru formularea corectă a informației solicitate, elevii au utilizat informația oferită și cunoștințele generale despre fapte, fenomene, întâmplări din realitatea înconjurătoare.

La această probă în Ec componența căruia este de 52 elevi s-au situat la **nivelul f bine** 10 elevi (19%).

La proba a II-a la **nivelul bine** în EF din numărul total s-au

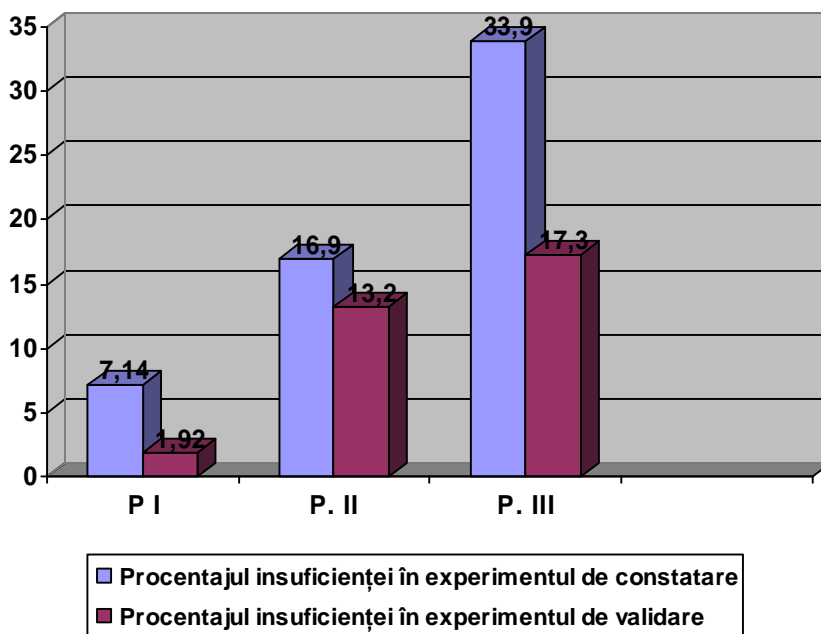
situat 34 de elevi, ceea ce reprezintă 56,6%, iar în Ec -18 elevi ceea ce reprezintă 34,6 %.

Desigur, dacă comparăm rezultatele obținute la toate probele din experimentul dat atunci identificăm o performanță înregistrată de Ef față de Ec.

Aceasta ne permite să afirmăm că activitatea de învățare sistematică în baza textului publicistic, selectat metodic, însoțit de un sistem de exerciții de citire a textului publicistic, a dezvoltat la elevi competența de anticipare, de cercetare informație, de interpretare-apreciere.

Pentru a scoate în evidență performanța înregistrată în **experimentul de validare**, vom compara datele obținute în această etapă la **nivelul insuficient** cu datele obținute în **experimentul de constatare**. Când vorbim de date, ne referim la numărul total de elevi (Ef+Ec), situat la nivelul insuficient în experimentul de constatare în cadrul a trei probe comparat cu numărul de elevi total la acest nivel în experimentul de validare. Potrivit datelor, am schițat următoarea reprezentare grafică:

Figura nr.1

Concluzii:

Învățarea citirii materialului publicistic cu scopul de a marca informația esențială din text și formarea culturii citirii, exprimării în limba străină presupune formarea și dezvoltarea unor abilități speciale de citire, cum ar fi de prognosticare, cercetare-informare, cercetare-apreciere, precum și a unei atitudini pozitive față de procesul în sine care vor contribui la formarea competențelor specifice de citire.

Am stabilit trei abilități verbale esențiale (de anticipare, de cercetare-informare, cercetare-apreciere) care asigură marcarea informației necesare în activitatea de citire a materialului publicistic divers. Aceasta a ser-

vit ca pistă în elaborarea unui sistem de exerciții care include mai multe tipuri:

2. de cercetare-structurare (exerciții care vor dezvolta abilitățile de anticipare în procesul de asimilare a particularităților de bază a diferitelor tipuri de text publicistic);
3. de cercetare-informare (exerciții care presupun un efort mai mare și necesită un nivel ridicat al competenței de citire, fiind orientate spre învățare elevului de a înțelege corect informația cu un grad diferit de profunzime);

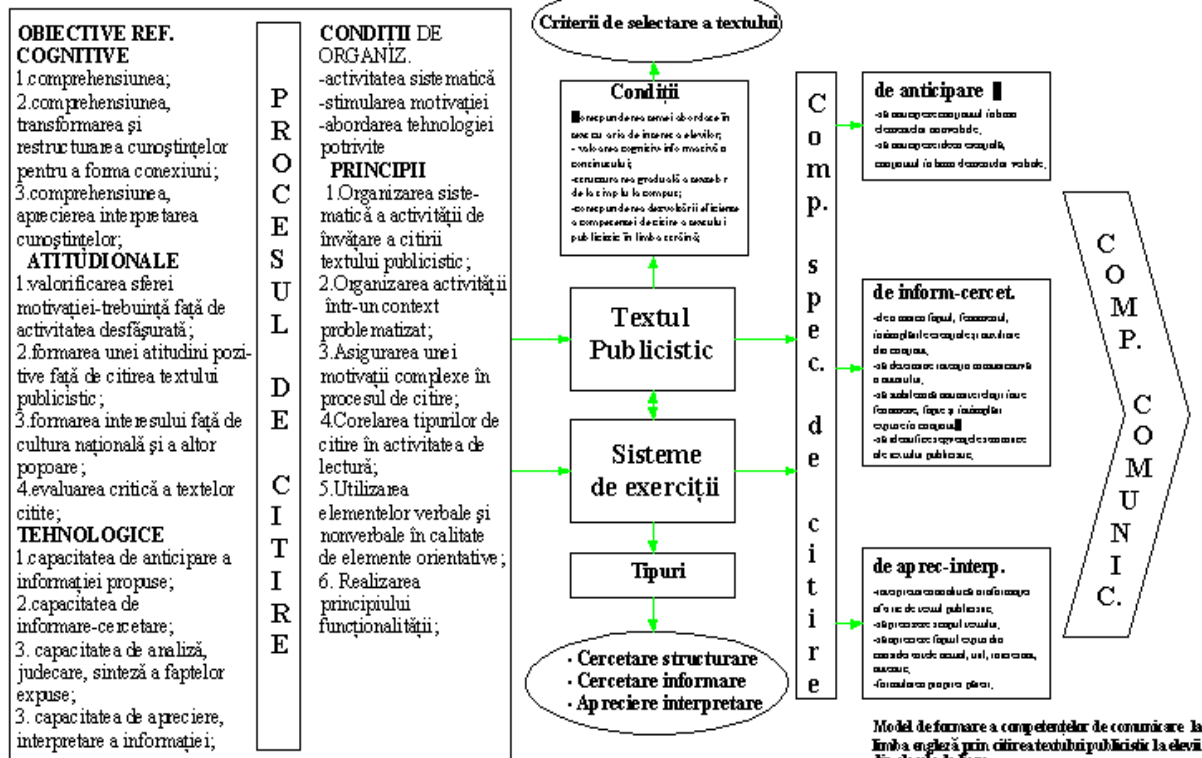
4. de apreciere-interpretare, care dezvoltă capacitatea de a formula anumite concluzii, aprecieri și interpretări în baza informației acumulate;
5. de aplicare a cuvintelor, a expresiilor, a unor modele comunicative formate în activitatea dată.

Experimentul pedagogic a permis validarea eficacității ipotezelor înaintate teoretic. Procesul de citire a materialului publicistic în limba străină se va desfășura cu succes doar printr-o organizare eficientă a lui, luând în considerație particularitățile diferitelor texte publicistice și aspectul motivație-necesitate a elevului, precum și prin utilizarea sistemului de exerciții, elaborat în vederea dezvoltării capacităților menționate. Exercițiile propuse vor conduce spre:

- marcarea corectă a informației indicate în text;
- utilizarea corectă a materialului publicistic de gen informativ și analitic pentru dezvoltarea diferitelor tipuri de citire;

- satisfacerea necesității informaționale a cititorului;
- dezvoltarea și perfecționarea competențelor specifice de citire a elevului în limba străină.

Evaluând rezultatele obținute în experimentul pedagogic, putem să afirmăm că modelul propus (vezi pag. 11), pentru învățarea citirii materialului publicistic în limba străină este rațional, deoarece provoacă și intensifică procesul de citire și dezvoltă competențe de cercetare și marcarea corectă a informației din textul publicistic, contribuind la realizarea funcției textului de exercitare a culturii, unde textul este descrierea comunicării culturale făcută de diferiți membri ai comunității, cu ajutorul limbajelor prin care își exprimă mesajele.

BIBLIOGRAFIE

1. Coman M., *Introducere în sistemul mass-media*, Iași, Polirom, 1999, 104 p.
2. Coteanu I., *Stilistica funcțională a limbii române*, București, 1995, 115 p.
3. Dumitriu, Gh., *Comunicare și învățare*, București 1998, Editura didactică și pedagogică 254 p.
4. Golu, P., *Psihologie socială*, Editura Didactică și Pedagogică, - București, 1974.
5. Habermas J., *Conștiința morală și acțiune comunicativă*, Editura ALL, București, 2000.
6. Lotman, I., *Studii de tipologie a culturii*, Editura univers, București, 1974, 48 p.
7. Nuan, D., *Designing Tasks for the Communicative Classroom*, Cambridge University Press, 1989, 280 p.

2 decembrie, 2006

Constantin Brâncuși. *Poarta sărutului*